

Vándorsólymos hely

Mindenen megosztottak, még a gyereken is.

A válásuk békésen, mondhatni, könnyedén indult, csak aztán menet közben valahogy eldurvult. Szerencsére a felesége ügyvédje, aki közös barátjuk volt – őt a felesége ügyvédjének a felesége képviselte; ez a játékos ügyvédválasztás is olyasmit akart jelezni, hogy ők túl vannak az olyan földi hívságokon, mint a válás, ugyanolyan lazán és szabadon fognak különmenni, mint ahogy tíz éve összeházasodtak – szerencsére a felesége ügyvédje egy közös megbeszélésen hirtelen félbeszakította a vagyontárgyakon való marakodást, éppen a televízió volt soron, hogy ki vette, ki nézte többet, kihez kerüljön, előszedett egy üveg konyakot, felbontotta, s mind a négyüknek töltött. És azzal koccintott, hogy gyerekek, térjetek már észre, nem lehettek olyan hülyék, hogy a tíz éveteket most egy perc alatt sárba tiporjátok – igen, ez a közbeszólás kellett ahhoz, amire a másik, a nej-ügyvéd is rákontrázott, hogy aztán észbe kapjanak, és nemcsak a közös holmijaik ügyében tanúsítsanak nagyvonalúságot, hanem Balázssal kapcsolatban is.

182

Abban egyeztek meg, hogy a nejenél marad, de minden második hétvége az övé. És ha megbeszélik előtte, hét közben is nála alhat. De ez csak a papíron rögzített megállapodás volt, Zsóka biztosította, hogy Balázs akkor lehet nála, amikor csak akar.

És ezt az ígéretét konzekvensen be is tartotta.

Három év telt így el. A gyerekük harmadik osztályos volt már, tízéves, és úgy tűnt, nem viselte meg a különmenésük.

A vége felé már arra gondolt, hogyha most ilyen jóban tudnak lenni, miért ugrottak egymásnak minden apróság miatt, míg együtt voltak. De ez igazából csak átfutott az agyán, s besorolódott az élet furcsasága fölötti elzsongító, ámde megoldást nem hozó elmélkedések közé.

A tökéletes viszonyuknak, sőt, együttműködésüknek az is oka volt, hogy Balázs két éve megbetegedett. Mindketten a gyógyulását akarták – akár az életét is adta volna a fia egészségéért, s tudta, hogy a felesége sincs ezzel másként –, s ennek érdekében szoros együttműködést alakítottak ki.

Mikor először lett rosszul, a felesége riasztotta. Itt vagyok a szívklinikán, hívta, a mentő hozott be minket. És elmondta, hogy Balázs nem sokkal az elalvás után felriadt, először köhögni és krákogni, majd fulladozni kezdett, s a megfulladástól csak az mentette meg, hogy ő erőteljesen a háta közepére vágott párat.

A pitvarfibrillációnak nevezett betegségnek a durván megemelkedő pulzusszám a tünete, mely akár kétszázat is elérheti. Balázsnál százhetven volt a legmagasabb érték, de még ez is alaposan megviselte. Elgyengült, szédült, és az állapotának figyelésén kívül képtelen volt másra koncentrálni.

Ők persze kétségbe voltak esve. A klinikán, ahol Balázst kezelték, felmerült egy esetleges szívkatóéteres beavatkozás lehetősége. Csak aztán az orvos meggyőzte őket, hogy ha lehet, várjanak ezzel; a gyerekkori szívrendellenességeknél megvan az esély, hogy maguktól elmúlnak. A gyors növekedés az oka, amely a gyerek keringését is megzavarta, de ha helyreáll a rend, a ritmuszavar is rendeződhet.

Gyógyszert, sőt gyógyszereket kapott a betegségére, melyek beszedése éppen úgy az élete részévé vált, mint a reggeli felkelés vagy leckéjének a megcsinálása. Ha időnként mégis nekilódult a szívverése, a ritmusnormalizáló gyógyszerből még egy tablettát be kellett kapnia. Mindketten, ő is meg a felesége is odafigyeltek erre. Egy háztömbnyire laknak csak egymástól.

Balázs valóban ott tölti az estét és az éjszakát, ahol akarja.

Ma ő várja az iskola előtt, és miután találkoztak, rögtön felhívja exnejét, hogy minden oké – mert az, kihasználva az utolsó, jónak ígérkező hétvégét, a barátjával Zakopánéba utazott síelni. Balázs nemcsak az iskolatáskáját hozza magával a megoldandó feladatokkal, hanem egy erre a célra használatos dobozban a hétvégére kiporciózott reggeli-esti gyógyszereit is. Hétfő reggel majd tőle megy iskolába.

*

Lefekvés előtt megnézik *A róka és a gyerek* című filmet. Egy kislányról szól, aki az erdőben találkozik egy rókával, először figyelmezteti és követi, hegyeket, völgyeket bejár, és végül összeharátkozik vele. Az állat, mintha a gyerek is a természet része lenne, elfogadja őt. A lány a végén a házukba is elcsalja, megpróbálja beszoktatni a szobájába. Ami nagy hiba, mert a róka pánikba esik a számára idegen környezetben, és kiugrik az ablakon. Szerencsére nem zúzza halálra magát, elmenekül, s ettől kezdve, bár továbbra is elfogadja a lányt, sokkal bizalmatlanabb vele, mint addig. Egyszer már látták a filmet, Balázs kérte, hogy nézzék meg másodsorra is. Örül a döntésének, mert a sok mesterkélt antropomorfizáló állatfilmmel ellentétben, ez, bár egyedi, sajátos jellemvonásokkal bíró élőlényként mutatja be a rókát, meg sem próbál hamis emberi tulajdonságokat ráaggatni.

Nem tudható, hogy Balázs azért választotta-e ezt a filmet, mert másnapra kirándulást terveznek egy ugyanolyan vadregényes helyre, mint amilyenben a film játszódik; a választásába tudat alatt ez is belejátszhatott. A célpontot, ahova igyekeznek, mióta három éve először járt ott vele, vándorsólymos szikla néven említi. Legalább egyszer minden évben elmennek oda. Kocsival elég jól meg lehet közelíteni, s miután az erdei út az autó számára járhatatlanná válik, gyalog mennek tovább. Mindössze másfél kilométeres séta. Ő figyelt fel arra, hogy a Pilis egyik völgyének sziklafalában, annak egy rejtett odújában egy vándorsólyompár költ. Messzelátóval, a pettyes mintázatukról, no meg villámgyors szárnyalásukról ismerte fel, s a fiának is megmutatta őket. Hogy a fészük ott lehet, azt csak feltételezik, sosem kísérelték meg felkutatni. Ha sikerülne valahogy odamászniuk, nem csak a lezuhanást kockáztatnák, hanem azt is, hogy a madárszülők magukra hagynák a fiókáikat. A vándorsólyom különlegesen ritka madár, mindössze másfél tucat fészkel az országban. A sziklás szakadék fölött egy lapos, füves

plató terül el. Ha egészen a szélére, a meredély fölé lépnek ki, nemcsak a szemben lévő dombokat, a rajtuk lévő sziklaoromzatokat látják, hanem a mélyen alattuk kigyózó völgybe is beleshetnek, ha meg oldalra fordulnak, a síkság felé, zöldellő rétek és vetések között vezető, nyárfákkal szegélyezett utakon pásztázhat végig a tekintetük. Egészen messze pedig egy falu háza-in, templomtornyán és glóbuszán. – A világ legszebb helye! – lelkesedett Balázs, mikor először vitte oda.

Ha nincs költési időszak, és a madárpár valahol messze, más tájakon, netán más országokban kószál, oda szoktak telepedni, de ha a fiókanevelési időszakban akarják őket megfigyelni, be kell húzódniuk a pár lépéssel odébb kezdődő erdőbe, hogy rejtve legyenek az etetni szándékozó madarak elől. Ezek a sólymok a madárvilág koronázatlan királyai, elképesztő a látásuk; egy galambot két kilométer távolságból észrevesznek, és akár háromszázötven-háromszáznolcvan kilométeres sebességgel támadnak rá a magasból. Őket is észreveszik majd, persze. A fák között egy kis rejtett, füves tisztás búvik meg, ide szoktak behúzódni. Ez az ő titkos helyük. Bentről az ágak közül jól kivehető a magasban köröző állatok, de azok nem látnak át a napfényben villózó szél-fúttá, rezgő leveleken. Egy idő után elfelejtik, hogy ott vannak, és meg merik közelíteni a fészket.

Balázásra a háromszázötven kilométer per óra tett maradandó hatást.

– Gyorsabbak, mint egy Forma-1-es kocsi! – hüledezett. – Aztán, hogy megvédje a versenyautók becsületét, hozzátette: – Mennének azok többel is, de a kanyarok miatt nem lehet nekiereszteni őket.

184

Ha holnapra jobban érzi magát, megkísérlik a kirándulást a vándorsólymos helyre.

Ő a tévénező foteljában ül, Balázsnak a kanapén csinál helyet maga mögött. Párnát rak a háta mögé, hogy a falat fedő szőnyegnek tudjon támaszkodni, és egy plédet is terít a lábára. Néha, a filmet kommentálva egy-egy szót, megjegyzést vetnek oda egymásnak, teljes az egyetértés köztük. Kíváncsi, tetszik-e a fiának a nagyjából vele egyidős kislány, de mégsem meri megkérdezni, mert bár az nagyon bájos és megnyerő, nem biztos benne, hogy igennel fog-e válaszolni. A fiának néha nem várt véleményei vannak, s neki rosszul esne, elvenné a filmnézés örömét, ha azt hallaná tőle, hogy valamiért nem rokonszenves neki a kislány. Inkább azt kérdezi meg, hogy ő, mármint Balázs, vállalkozott volna-e a rókával való barátkozásra a filmben. Mivel a fia nem felel azonnal, arra gondol, hogy a válaszon töpreng. Statisztaként egyszer részt vett egy mesefilm forgatásán, s most alighanem azt fontolgatja magában, hogy a filmkészítés az élményeken túl mennyi üresjáratot és fáradságot jelentene neki, s csak mikor a második kérdésére – lenné-e a helyében? – sem jön válasz, fordul oda hozzá. Balázs, mintha aludna, előrehajtott fejjel ül, nem néz sem órá, sem pedig a tévére.

*

Azonnal tudja, nagy a baj.

Ha adott is ki hangot, mielőtt leejtette a fejét, a filmzajtól nem lehetett halani.

Odaugrik hozzá, átöleli, megemeli az állát, a tekintete élettelen. Gyorsan lefekteti, először a díványra, de onnan azonmód tovább, le a földre, felhúzza a trikóját, hogy meghallgassa, ver-e a szíve – semmi. Szerencsére a szája kissé el van nyílvá, nem kell szétfeszíteni, belenéz, nem csúszott e hátra a torkába a nyelve, de nem; aztán középtájon a mellkasát kezdi el nyomkodni. Tudta, hogyan kell csinálni: harminc erőteljes nyomás – persze, csak annyira erőteljes, amennyit egy tízéves, vékonyka kis test kibír –, aztán két levegőbefújás a szájba. Azt is hallotta valahol, hogy szinte a végtelenségig kell ezt csinálni, néha képtelenül hosszú idő után indul csak meg a szív működés és a légzés.

Mégis operálni kellett volna, nem várni meg, míg magától helyrejön?

A harmadik menet után előszedi a mobilját, és miközben egyik kezével ütemesen préseli a mellét, a másikkal beüti a száznegyvet. Miután felvették, bediktálta a címet. Megadja a kapukódot is; a nyitása miatt ne kelljen abbahagyni az élesztést. A következő sorozat végén feláll, kiszalad a bejárati ajtóhoz, és kinyitja, ezzel is megkönnyíti a mentősök dolgát. Rendületlenül folytatja a nyomkodást és a pumpálást, a kis test, mintha menekülni akarna, szájalomra méltóan hánykolódik a keze alatt, de tudja, ha élve akarja még látni a fiát, ezt így, ilyen kegyetlenül kell csinálnia.

A mentősök, egy orvos és két ápoló – az egyik közülük sofőr – hamar kiérnek. Villámgyorsan felragasztanak Balázs mellkasára két elektródalapkát, aztán áramkiszülést futtatnak át a testen – minden látható eredmény nélkül. De nem adják fel, most már az orvos végzi a mellkas masszírozását és a levegő befújását. Ő is eredmény nélkül. És a második eredménytelen elektródás élesztési kísérlet után nekiállnak, hogy leszedjék a fiáról a tapasztakat. Ő még rajta hagyná, de az orvos leinti. Több mint fél óra telt el a halál beállta óta. Kitölt egy úrlapot, neki is alá kell írnia. A másodpéldányt kapja meg. Fel kell majd hívni a körzeti orvosát, közli a mentős, az is ki fog jönni, megnézi az elhunyt gyereket és az elszállításáról is intézkedik. Csak bólint erre, képtelen átgondolni és elrendezni magában a közölteket. Majd, ha kitisztul az agya, végiggondolja.

A kezelés végén az egyik ápoló visszaemeli Balázst a pamlagra. Miután eltávoztak, az az első dolga, hogy rendbe hozza őt, lesimítsa a szemhéját, a feje alá egy lapos párnát helyezzen, s egy pléddel is betakarja. Még a haját is megsimogatja, aludjon szépen. Előszed egy karácsonyról maradt díszgyertyát, az asztalra helyezi és meggyújtja, a villanyt lekapcsolja.

Kimegy a konyhába, a hűtőből kiemeli egy üveg bort. Csakis rozét tart otthon. Nem az italt kívánja, egyszerűen el kell foglalnia magát valamivel. Előszed egy régi, vastag falú, talpas poharat, amelyet Balázs születése után nem sokkal egy ócskapiacra vásárolt, negyedéig megtölti, és egy kevés szódát spriccel rá. Mielőtt inna belőle, felemeli és meg szemléli; jó százötven, kétszáz éves lehet. Hutaüveg. A nyele közepén kerek nódusz, ki ne csússzon az ember kezéből. Mint minden a lakásban, ez is Balázs öröksége. Ez a vacak kis pohár legalább tizenöt-ször annyi időt élt meg, mint ő. Tizenöt ilyen gyerek születik és hal meg egymásután a készítése óta eltelt idő alatt. Nem nevetséges? De mennyire, hogy az. Ha leejtené a

konyha kövére, eltörne, megszűnne létezni, odalenne ez a dühítő tizenöt gyerek-emberöltő. Beleiszik, túl hígnak érzi a fröccsöt. Kiönti a csapba, újratölti a poharat, de csak borral. S azt egyhuzamban rögtön le is hajtja.

Benéz a fiára, ott fekszik, mozdulatlanul. A konyhaasztal egyik székét úgy állítja be, hogy továbbra is láthassa őt, leül, tölt még egy pohárra. Azt is megissza, de azt már apránként, lassabban. Nemsokára feláll, bemegy, szól majd hozzá, beszélget vele. De még nem indul, vár. Előttük az egész éjszaka.

Megiszik még egy pohárral, aztán végre belép. Téblábol, nem tudja, nem érzi, hogyan helyezkedjen, hova üljön, hogy jól láthassa őt, aztán egy maga számára is váratlan húzással óvatosan mellé ereszkedik. – Bocs, kisfiam, ideengedsz? – kérdezi tőle. Oldalvást fekve fordul felé, nézi az arcát. Egészen közelről látja. Ha nincs ez az alkalom, sosem fekszik így le melléje, sosem látja így. Mintha aludna, gondolja. Alszik is tulajdonképpen. Profilból látja az arcát. A gyertya fénye egybefüggő arany reflexvonalat húz a homlokára, orrára, ajkára meg állára; nemes arcél, jut eszébe a megfelelő kifejezés. Nemes arcél. Nem szívesen hallotta, mikor mások megjegyzték, hogy milyen szép a fia. Elhessegette a dicséretet. Egy fiúra, de egy lányra se a szépsége miatt figyeljenek fel; valamilyen másfajta, észbeli képességgel tűnjön ki. Aztán ha szép is ráadásul, az külön érdem. Ne ez legyen az első.

De most, ebben az esetben, amikor minden pillanatnak, minden benyomásnak különös súlya van, nem árt mindent pontosan rögzíteni.

– Azt mondják, hasonlítasz rám – mondja neki. – Bevallom őszintén – folytatja –, én soha nem láttam hasonlóságot. Az lenne a buli, ha nem az én gyerekem lennél, hanem valaki másé.

– Ugyan már – szól rá magára. – Hülyeség. Számít?

A fiát kérdi: – Semmit sem számít, ugye?

– Húzódj kicsit arrébb kérlek, itt maradnék. – Egy picit beljebb tolja, aztán óvatosan hasra fordul, a bal kezét átteszi a fia mellkasán, és a fejét oldalra fordítva közelről figyeli. Jólesik így, ennyire a közvetlen közelében lenni, korábban ilyesféle bizalmaskodást nem engedett meg magának. Mozdulatlanul fekszik, de az agya börtönében vadul keringenek a gondolatok. Mi volna, ha klónoztatná? Másodpéldányban őt magát állítatná elő helyette? Ha nem is ő, de a tökéletes mása továbbélne? Van egy ismerőse, aki ilyesmivel foglalkozik, azt kellene megkérdezni. Biztos megoldható, minden megoldható. Az első állatot, egy bárányt pár éve klónozták, mára pedig már ágazatok épültek rá a tökéletes tehének és sertések létrehozására. Egyelőre csak Kínában, de rövidesen az egész világon megszokott eljárás lesz. És ki tudja, mikor klónozzák az első embert? Talán már van is, vannak is klónozott példányok. Itt élnek, itt járnak köztünk, csak nem ismerjük fel őket. Szükség van ehhez az anya részvételére? Vagy bármilyen női petesejt megteszi? Béküljön ki, álljon össze ismét a feleségével?

Egy idő után becsukódik a szeme, hirtelen, átmenet nélkül borul rá a sötétség.

A másnapon már nincs ideje töprengeni.

Hajnal felé ébred, világosodik már.

Első pillantása Balázsra esik.

Mintha megváltozott volna az arckifejezése. Az álla megfeszült, merevebb lett. Persze, a rigor mortis. De nem áll rosszul neki, nyílt gyerekarca egy fiatal, de sokat tapasztalt görög isten képévé változott. A béke, a mindentudás fensőséges görög istenévé. Vagy inkább egy bölcs, búcsút intő figura valamelyik sztélé márványlapjáról. Athénban a történelmi múzeumban látott ilyeneket; akkor nem gondolta, hogy egyszer majd a fiával fogja hasonlítani őket.

Átfut az agyán: álmódott valamit, valami kellemetlent, csak nem jut eszébe, mi volt az. Valami olyasmi, ami a fiával volt összefüggésben, és rossz érzést keltett benne. Megpróbálja visszaidézni, de nem sikerül. Elkedvetlenedik ettől, mert úgy emlékszik, fontos gondolat volt.

Óvatosan, hogy ne mozdítsa meg őt, lekászálódik az ágyról, aztán mégis benyúl hozzá, hogy középre húzza. Meglepődik, mennyire merev. Azért kihúzza valamelyest, s betakarja újra. Végig alágyúri a takarót, azelőtt, ha így tett, azt mondta erre: ne férközzenek be a jegesmedvék.

Ahhoz, hogy feltálalja a reggelit, korán van még. De előkészítheti nyugodtan. A tej, amiből a kakaót készíti majd, nem fog megromlani, és ha meghűl is kissé, a mikróban újra lehet melegíteni. Balázs úgysem szereti forrón a kakaót. A croissant-t még nem veszi elő a hűtőből, az ráér az utolsó percben, de a málnalekvárt egy kis tálkába kiporciózza hozzá.

És közben az is beugrik hirtelen, miről álmódott.

Hát persze. A tepsi.

A halotyszállító tepsi.

Egyszer egy ismerős, akinek kulcsa volt az édesanyja lakásához, arra ment fel hozzá, hogy halott. Először csöngetett, de mivel nem kapott választ, benyitott. Az anyja az ágyban feküdt. Azok, akik a halottakat elszállítják, csak órák múltára ígérték, hogy kimennek érte. A barátja ekkor őt hívta fel, arra kérte, menjen oda, nem szeretne egyedül maradni az anyja holttetemével. Felment, beszélgettek, igyekezett megnyugtatni. Végre megérkeztek a hullaszállítók, a mamát – összetöpörödött kicsi test volt már csak – belefektették egy olyan fedéllel ellátott, tepsiszerű fémalkalmazatosságba, amelynek a két végén, hogy emelni lehessen, két-két nyél állt ki, s kivonultak vele a lakásból. Észrevehető volt, hogy figyelemmel akartak lenni az ő bánatukra – azt hitték, hogy ő is a néni fia –, de hiába kaptak busás borraivalót, a rutinmunka kiülte belőlük az igazi finomságot és odafigyelést. Mivel a lakás a hatodik emeleten volt, hívták a liftet, amelybe – nekik, mármint a szállítóknak, ez meg sem járta az agyát – a szerkezet csak állítva fért bele. Annak rendje és módja szerint függőlegesre is állították. Hallani lehetett, ahogy a test csúszik és koppan a doboz alján. A barátjára pillantott; annak mintha egy kést döftek volna a szívébe.

Ez vár a fiára is. Várna, ha hagyná. Meg az egész megalázó műveletsor. Hogy mások kénye-kedvének legyen kiszolgáltatva. A fagyasztókamrába való szállítás, boncolás, előkészület a hamvasztáshoz, aztán maga a hamvasztás, a megmaradt csontok porrá törése, urnába helyezése... á!

És különben is, azt ígérte neki, hogy elmegy vele a vándorsólymos helyre. – Ne félj – fordul felé –, nem lesz semmi baj.

Előveszi a croissant-t a hűtőből, a kakaóval együtt rakja be a mikróba, de előbb kiszedi. Még így is túlmelegszik kissé. Nem baj, van ideje kihűlni. Az előkészített dzsemmel együtt tálcára rakja, a heverőhöz visz, lerakja a fia mellé.

– Itt van, egyél, kicsi fiam.

Van egy barátja, aki vett magának egy öreg dzsipet. Nem mindennapi használatra, csak hogy néha elvigye vele a családját a hegyekbe kirándulni. Ezt a dzsipet fogja kölcsönkérni tőle, ezzel fognak kimenni.

Csak meg kell várni, míg késő este lesz, sötét már, mikor leviheti Balázst a kocsihoz.

Telefonál, elkéri a dzsipet, megkérdi, átmehet-e érte nemsokára. Átmehet.

Mielőtt nekiindul, megszólal a telefon. Látja, a felesége az. Először nem akarja felvenni, aztán mégis benyomja. Balázs iránt érdeklődik.

– Minden rendben? – kérdi.

– Minden – feleli.

– Alszik még?

– Igen, alszik.

– Kimentek a Pilisbe? – kérdi Zsóka. Balázs nyilván beszélt neki a kirándulásról.

– Igen, kimegyünk.

– Vigyázz rá, meg ne hűljön.

– Vigyázok, ne félj.

Megkérdezi még tőle, milyenek a hóviszonyok Zakopánében; jó, feleli a másik, jól érzik magukat, több ismerőssel is összefutottak. Vasárnap késő este érkeznek haza, hétfőn már ő megy az iskolába a gyerekért.

A beszélgetés után még mindig nem tud elindulni, mert megszólal a csengő. Óvatosan, hogy a padló ne recsenjen meg, kimegy, és kiles a kémlelőnyíláson. Mintha csak a lidérces álma folytatódna, két szürke ruhás alak várakozik az ajtó előtt, olyanok, amilyenek a barátja édesanyját vitték el. A hullaszállítók. Talán pont ezek voltak. Nem nyit ajtót. Azok még egyszer csengetnek, aztán rövid tanakodás után belépnek a liftbe, és lemennek. Ő is visszamegy a szobába, az ablakból lesi őket. Egy fekete furgonba szállnak be, elhajtanak.

Ezt megúsza. Egyelőre megúsza.

A dzsipes ismerésének a város szélén van a háza, másfél óra alatt megjárja. Addig Balázs elvan nyugodtan, senki és semmi sem zavarja. – Várj meg, jövők nemsokára – szól oda neki, mielőtt becsukja maga mögött az ajtót.

A barátja kertészkedik, egy ásólapátot és két vödört is kölcsönkér tőle. Meg egy erős, áttételes ágvágót. A másik megkérdi tőle, mire kellenek neki ezek.

– Kimegyünk Balázssal a budai hegyekbe, kiások valahol két kis tuját – mondja. – Hazavisszük őket a teraszra.

A saját kocsiját otthagyja a barátja háza előtt. Hazafelé mentében beugrik egy mezőgazdasági holmikat forgalmazó áruházba, és vesz egy fekete színű, hatalmas fóliatakarót, olyant, amilyennel szobafestéskor a középre húzott bútorokat szokták lefedni.

Balázs mozdulatlanul várja. Még csak dél van, estig van legalább tíz órájuk egymással.

Ahogy belép a lakásba, megint megszólal a telefon, de ezúttal nem az övé, hanem Balázsé. Habozás nélkül felveszi. Egy iskolatársa az, vele szeretne beszélni. Focizni hívná.

– Nem ér rá, a leckéjét csinálja – mondja ő.

– És utána, ha készen van vele?

– Akkor meg moziba megyünk ketten. – De köszöni az invitálást, beszámol neki róla, ígéri.

Leül a fia mellé. – Becsaptam a haverodat – közli vele. – Remélem, nem hagszol. Azt mondtam neki, hogy a leckédet csinálod.

Az ám, a lecke!

Általában már péntek délután meg szokták csinálni, ne szakítsa félbe a szombati meg vasárnapi programokat. Most is meg kéne.

Kinyitja az iskolatáskát, megnézi a leckefüzetet. A számtan igazán fontos, az megy nehezebben neki. Legutóbb bajban volt a törtrészes összetett feladatokkal. Sehogy sem értette. Kinyitja a könyvet, kikeresi a múltkori példát. Azóta gondolkozott rajta, hogyan tudná a legegyszerűbben elmagyarázni.

– Mennyi tizennyolc háromkilencedének a kétszerese? Lehet, hogy ez elsőre túl bonyolultnak tűnik, de csak két számra kell figyelni: amiből kiindulunk – ez tizennyolc, ugye –, és ahányfelé osztjuk. Mivel kilencedről van szó, kilenccel kell osztani, az eredmény: kettő. A tizennyolc egy kilencede tehát kettő. Háromkilencede háromszor annyi, azaz hat. Ezt kell kétszer venni, és máris megvan a végeredmény: hatszor kettő, tizenkettő.

Nem is olyan bonyolult, igaz?

Vegyünk egy másikat: tizenöt háromötödének a négyszeresét. A tizenötöt hányval is? Igen, öttel kell osztani, hiszen ötödről van szó. Tizenöt osztva öttel, az három. Ennek kell a háromszorosa, ami háromszor három: kilenc. Végül pedig mennyivel is kell a végén megszorozni? Oda van írva, pofonegyszerű: négyvel. Négyszer kilenc az harminchat; ez az eredmény.

Milyen jó, hogy sikerült rájönni a nyitjára.

A könyvet visszarakja a táskába, a tört hegyű és eltompult ceruzákat kihegyezi, a helyükre rendezi vissza őket.

– Akarod a tévét nézni?

Bekapcsolja. Végignyomogatja a csatornákat, egy második világháborús filmnél állapodik meg. – Ez jó lesz?

Persze hogy jó lesz.

Nézik egy darabig, nem szólnak. Mostanában sok a fekete-fehérben felvett, de utólag átszínezett dokumentumfilm. Ez is az. Hogy miként zajlott le a partraszállás a La Manche csatornánál. Hányan haltak meg. Láttá már ezt a filmet, vagy ha nem is ezt, de valamilyen ehhez hasonlót, tudja, legalábbis sejti, hogy mire mi következik. Beszért már Balázsnak a D-dayról, nem vált át más csatornára.

S már este van, nemsokára tíz. Kimegy a lépcsőházba, már csak az éjszakai, tompított fények adnak némi világosságot. Felkapcsolja a normál világítást, megvárja, míg magától elalszik, aztán visszalép a lakásba.

Az egyik szekrény aljából előszed egy használaton kívüli nagy ágyterítőt, leteríti a földre. – Gyere, kicsi fiam –, hívja, és alányúl, felemeli, ráhelyezi a terítőre. – Ne ijedj meg, betakarlak – súgja neki. – Befedlek, senki se lásson. – Betekeri a fiát, úgy, hogy a feje fölé és a lába alá is jusson anyag. Egy spulniról levág két egyforma madzagot, hogy elkösse a végeket, de még eszébe jut valami. Alul ugyan beköti, de felül nem, kicsit vissza is hajtja, hogy a feje szabadon maradjon. A homlokához érinti a saját homlokát. Hűvös. Hűvös, de jólesik. Felemeli, odaviszi a gyerekszoba ajtajához. Kitárja. Nézze meg. Nézze meg jól. Az asztalát a székkal, a szekrényt, a polcokat, játékokat. – Elvigyünk valamit? – kérdi. Kiválaszt egy oroszlánt, amivel, míg kicsi volt, aludni szokott. Mostanában már nem alszik vele, de azért bemegy érte, a fia mellkasához gyúri be, a takaró alá. – A kedvenc oroszlánod.

Kijönnek a szobából, ráfordítja kulcsot, zsebre vágja. Akár el is dobhatná, mert amíg él, oda nemcsak ő, senki más nem lép be.

S most már beköti a fejrészt is. A testen, hogy fel ne lazuljon, biztosítótűkkel rögzíti hengerré a textilt.

Gond nélkül viszi le a fiát, s fekteti be a dzsip hátsó, lezárható részébe. Hogy ne guruljon ide-oda, visszamegy, díszpárnákat hoz le, azokkal támasztja ki. Az iskolatáskát is lehozza. Mégiscsak iskolás a fia, a legtöbbet használt, az állapotára leginkább jellemző tárgy az iskolatáskája. Indokolatlanul és váratlanul eszébe jut a régi pohár, a kedvenc pohara, kimegy érte a konyhába, azt is magához veszi. Indulhatnak ki a Pilisbe.

Ahogy számított rá, sikerül az erdészek által használt úton egészen a sziklafal fölött elterülő platóra felvergődnie. Az útról csak egy kicsit húz félre, nem megy ki egészen az erdőig, nem akar keréknyomot hagyni. Először a szerszámokat szállítja ki a tisztáshoz, aztán Balázst viszi. Kijelöli a helyet, ahol ásni fog, kiteríti és mellé fekteti a fólia egy részét, amire majd a kiemelt föld kerül. A fóliáról könnyedén visszatölthető a föld a gödörbe, alatta a pázsiton nem marad nyoma a föld ki- és visszalapátolásának. Mert ez a lényeg: ne maradjon nyom.

Amennyire tudja, nagy darabokban, egyben szedi fel a gyeplet, így is fogja visszarakni. Balázst egy kicsivel távolabb, a fák között fekteti le, majd csak a végén kerül ide. Elmagyarázza neki, erre azért van szükség, hogy ha őt megzavarnák ásás közben, ne találják meg. A munka egy darabig könnyen megy, a gyökereket az ágvágó segítségével távolítja el. Hozott egy üveg bort is, abból merít erőt időnként. Mikor már túlhaladja a deréktáji mélységet, és föld kifelé-felfelé hajigálása egyre több erőt kívánna, kerülnek használatba a vödörök. Megtölti, felemeli és kiönti őket. Megszűnik az időérzékelése, mintha már öröktől fogva csinálná ezt, és örökké csinálnia is kéne. Szinte észrevétlenül ér le addig, míg a szeme a talajszinttel kerül egy vonalba – ez már elég lesz. Hozhatja a fiát. De míg eddig eljut, fokozatosan testet ölt benne egy gondolat.

Éppen Balázssal voltak otthon, mikor a teraszra nyíló ajtó üvegrészenek nekicsapódott egy seregély. A délutáni napsütésben megzavarta a szemközti fák tükörképe, úgy hihette, átjáró van arra. Nekicsapódott, lezuhant a terasz

kőpadlójára, s mire kimentek, már csak rángott egyet-kettőt, aztán végleg elnyugodott. Nagyon komolyan megsérülhetett valamelyik belső szerve. Vagy a feje, az agya. Egy közeli parkban temették el. Akkor egy kis, homokozóba való lapáttal ástak neki gödröt, behelyezték a gyönyörűen irizáló tollú kicsi testet, s mielőtt visszaszórták volna a kiásott földet, pár fenyőággal fedték be. Balázssal is valami hasonló eljárás volt a terve, csak hogy menet közben rájött: hiába rakna rá akármilyen vastagon lombtakarót, a rákerülő föld terhe durván szétlapítaná, eltorzítaná a testét, főként az arcát. Koporsót kellett volna hoznia, de koporsóban nem gondolkodott, valahogy idegenkedik tőle.

Visszamegy a kocsihoz, kipattintja a csomagteret fedő kemény borítót a helyéről – visszafelé úgysem lesz rá szüksége, majd szerez a barátjának egy másikat – és a helyszínre viszi. Meglepődik, hogy már világosodik. Leengedi a sírba, az oldalfalához illeszti – igen, megfelel a célra. Elegendő a tartása. Tudja, ami most következik, az nagyon fáradságos munka lesz, de utána már csak vissza kell hányni a földet. Mélyen leguggolva, néha fenékre ülve nekiáll a gödör aljának egyik oldalán, a nyugatin, egy teljes hosszban végigfutó oldalkamrát kialakítani. Balázs nem a főaknába, hanem ide oldalra fog bekerülni. Tulajdonképpen egy egyszemélyes kriptába. Tart tőle, hogy a talaj omlani fog, de nem omlik.

Most már csak a fiát kell idehoznia. Lehelyezi a fűre a sír mellé, kigöngyöli a takaróból. Leemeli róla, a fű szerencsére nem harmatos, a takarót összehajtja, ez lesz majd a derékalj. Először ezt viszi le, aztán a testet. Óvatosan behelyezi a kriptába, fejjel a kelő nap irányába. Ügyel rá, hogy az arcára nem hulljon földmorzsalék. Egyre világosodik, már nincs szüksége zseblámpára, lekapcsolja. Utoljára hajol le, majd le is fekszik mellé, utoljára látja. Ilyen lenyűgözően szép arcot életében nem látott, és nem is fog látni. Ugyanolyan légies, mint egy nappal korábban volt. Mint mindig. Vagy még légiesebb. Mintha áttetsző volna. A hajnali, a mélybe lehatoló visszfény most is éles kontúrt rajzol az arcára. Tökéletesen, megismételhetetlenül ő maga az. A klónozás... ugyan, elvetélt ötlet. Ha sikerülne is előállítani a testi mását – akár a lelkit is, mondjuk –, az már nem ő lenne. Az ember karakterének alakulásában nemcsak a géneknek, hanem a körülményeknek is szerepük van. Ha lesz is egy másik, egy új fia, az már nem ő lesz. És nem örömmel, hanem bosszankodással, netán dühvel töltené el a hamis hasonlóság.

Jó lenne örökre így maradni mellette, együtt tűnni át az örökkévalóságba, de lehetetlen. Ha megtalálják őket... rossz rá gondolni, mi következne. Meg valakinek tovább kell őt vinnie magában. Feltápáskodik, a fia lábához rakja az iskolatáskáját, mellére az oroszlánt, keze ügyébe a telefonját meg a szobájának a kulcsát. És az öreg poharat, amibe búcsúzóul beletölti a kevéske bort, ami a palackban maradt. Vigye magával őket, neki szolgáljanak. A csomagtartófedelelet az oldalmélyedésre illeszti, és pár kővel megtámasztja. Lezárja vele. Kimászik, feltölti a sírt, a gyeptéglákat visszahelyezi.

Összeszedi a cuccokat, a kocsihoz viszi, berakja őket. Nem ül be, visszamegy még. Próbálja idegenként mérni fel a helyszínt. Csak nagyon értő szem vehetné észre, hogy itt valami történt. De hogy éppen sírásás, arra még egy erdei ember sem gondolna. Egy eső azt a kevés nyomot is elmossa majd, ami maradt.

Életének ez lesz a központi helyszíne, ide fog kijárni. Ha valakivel véletlenül találkozik, aminek nem sok az esélye, éppen erre sétál csak. Nézelődik a platón, bemegy az erdőbe, betéved a tisztásra, leül, lefekszik, élvezi a napsütést. Vagy kiül a sziklára, elnéz a hegy távolabbi nyúlványai felé. Fűves letörések is vannak ott. Lesi majd, nem jár-e őz vagy szarvas arra. Meg hogy megjötték-e már a vándorsólymok.

Nehezen hagyja el a helyet, utoljára még felhívja a fiát. Kicseng. Odaáll a sír fölé, nem hallatszik. Csak ő hallja, odalent. – Én vagyok az, Apa – szól bele. – Minden rendben? Aludj jól, kicsi fiam. – Egy darabig hallgat, tartja a telefont, aztán mielőtt kinyomná, beleszól még: – Elmegyek most, de jövök nemsokára.

A sziklának a platóig magasodó tetején szürke tollakat lát, meg egy maréknyi kukoricát. Galamb lehetett. Valamelyik sólyom itt tépte szét, innen vitte le a fiainak.

És most már végleg elmegy.

*

Visszaviszi a dzsipet a barátjának. Nem akarja felkelteni, leállítja, a kulcsot meg a forgalmit a postaládájába dobja. Majd felhívja a fedőlemez miatt. A saját kocsijával megy haza.

Leül a fotelba, oda és ugyanúgy, ahogyan másfél nappal korábban ült le, mit sem sejtve az elkövetkezőkről. Mintha egy más világ másik korszakában történt volna. Ott – odafordul –, Balázs ott a heverőn támaszkodott a falnak. Aztán ott feküdt, ott volt még egy egész éjszakán át és másnap is még, késő estig. A pléd, amivel takarózott, a hült helye mellett hever. A legszívesebben valamilyen átlátszó, de mégis szilárd anyaggal töltené fel a szobát, magát is benne, hogy örökre így maradjon, örökre így rögződjön a kép. Persze, az még jobb lenne, még jobb lett volna, ha akkor merevedik minden mozdíthatatlan örök renddé, amikor még ő is itt volt, ő is benne lenne ebben a mozdíthatatlanságban. De mindegy, így is jó. Minél tovább ül így, annál tovább rögződik az örökkévalóság számára a fia képe.

Mit mond majd a volt feleségének? Holnap reggel érkezik haza. Délután ő megy érte az iskolába. Elmondja neki?

Joga lenne megtudni. Szerette, és Balázs is szerette őt. Tudnia kellene.

De ha tovább adja másnak, másoknak? Elárulja? Hiába ígéri meg, hogy nem fogja, lesz olyan pillanat, amikor elgyengül, kiadja valakinek. És az a valaki kihasználja, odamennek, kihantolják, exhumálják, elviszik... Mégsem tudhatja meg.

Mégiscsak az anyja...

Csengetés zökkenti ki töprengéséből.

Megint a szürke egyenruhások; most kinyitja nekik az ajtót.

Az egyik azt kezdi magyarázni, hogy tegnap már jártak itt, de hiába csöngettek, senki sem jött ki, mire ő félbeszakítja: – Miben segíthetek az uraknak?

– Van itt egy holttetem – mondja az egyik, és egy papírt próbál az orra alá nyomni.

Elhárítja. – Nincsen – feleli. – Nincs semmiféle holttetem.

– Akkor hol van?

– Nem tudom. Itt nincsen. Jöjjenek be, nézzék meg.

Nem lépnek be, látszik, eszük ágában sincs bejönni. Nincs erre felhatalmazásuk.

– De azt tudnia kell, hogy hol van – erősködik az öregebbik. – Ha itt nincs, akkor hova került innen?

Legszívesebben semmit sem válaszolna erre. Behajtaná az ajtót, a kulcsot ráfordítaná. – Nem tudom – feleli. – Volt, de eltűnt. El kellett mennem, és mire hazajöttem, már nem volt itt.

Tudja, hogy tudják róla, hogy hazudik, de nem törődik vele. Sokat nem tethetnek, kénytelenek tudomásul venni, hogy nem akarja megmondani, hol van a fia, mi történt vele. A lakásba egyelőre nem jöhetnek be, nem rendőrök, nem nyomozók, nincs házkutatási engedélyük. Előbb-utóbb olyanok is jönnek. Na és akkor mi lesz? Mi történik? Ha be kell engedni őket? Itt nem találják, a vándorsólymos helyről meg fogalmuk sincsen. Nemcsak nekik, senkinek sem. Az ő titka, a kettőjük titka.

Szerzőink könyvei

193

